



W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCYI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 00 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za odosłanie do domu dopłaca się 25 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz pierwszy jednospaltowy na I kol. 1 mk. 50 i nigów, na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Reklamów nadesłanych redakcja nie zwraca

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Pańsk. Marii Nr. 33. Telefon Nr. 5

Prawa polityczne kobiet.

Musieliśmy sięgnąć w daleką przeszłość, jeżeli do społeczeństw dzikich, aby napotkać w dziejach ludzkości okres, kiedy kobieta była pod każdym względem obdarzona temi samymi prawami, co mężczyzna.

Od tych zamierzonych czasów dzieli nas lat wiele, ludzkość zrobiła niesłychane postępy pod wszelkimi względami, ale polecenie kobiety prawie aż do ostatnich czasów było położeniem niewolnicy. Traktowano ją, jako przedmiot zbytku, otaczano z pozoru przywilejami, robiąc jej pierwsze miejsce przy wchodzeniu do pokoju, podsuwając krzesło, lub nawet pojedynkując się w imię jej honoru. W rzeczywistości była ona uposledzona pod każdym względem, tak ze strony kodeksu (prawa) cywilnego, jak i pod względem praw politycznych. Konstytucje niektórych państw pod względem praw politycznych stawiają kobiety narówni z umysłowo chorymi, przestępcami i dziećmi. Natomiast pod względem odpowiedzialności przed prawem za przestępstwa są w zupełności zrównane z mężczyznami.

Dopóki kobieta była zamknięta w czterech ścianach swego gospodarstwa domowego, dopóki nie mogła myśleć o nabyciu jakichkolwiek praw politycznych, była oddana pod wszechwładzę mężczyzny. Gdy zmiana warunków gospodarczych zmusiła ją do szukania zarobków w fabrykach i zajęciach wyzwoleń, stała się niezależną finansowo, usamodzielniała się, a z tem w parze zaczęła zdobywać sobie odpowiednie stanowisko prawne.

Jedno państwo za drugim zmienia swe prawodawstwo cywilne i publiczne, coraz to bardziej zrównyrując prawa obojga płci. Następnie idzie i nadawanie kobietom praw politycznych.

Nie idzie to tak gładko, nie obywa się bez długoletnich walk, a wszędzie najdzielniejszymi bojownikami w tej sprawie są partie robotnicze.

Pierwszym krajem, gdzie kobieta zdobyła zupełne zrównanie praw politycznych z mężczyzną, jest Finlandja.

Było to w czasie pierwszej rewolucji rosyjskiej 1905—1907 r.

Carat, przerażony potężnym ruchem ludowym, pozwolił Finlandzcykom opracować nową Konstytucję, w myśl której kobiety zostały zrównane z mężczyznami przez nadanie im czynnego i biernego prawa wyborczego. Przy pierwszych zaraz wyborach do sejmu dostało się kilkanaście kobiet, z których olbrzymia większość należała do partii socjalno-demokratycznej.

Za przykładem Finlandji poszły inne państwa i chociaż bynajmniej nie we wszystkich krajach kobiety uzyskały prawa polityczne, lub nawet tylko pewną ich część, ale niedaleka zdaje się już ta chwila, kiedy pięć przestanie być przeszkodą w wykonywaniu jakichkolwiek praw.

Revolucja rosyjska przyniosła wielkość nie tylko mężczyznom, ale w równej mierze i kobietom. W „Sowietach” zasiada znaczna ich liczba. Rosji też przypadł zaszczyt posiadania pierwszego ministra kobiety.

W Anglii już w czasie wojny przeprowadzono nowe prawo wyborcze. Nie daje ono zupełnego równouprawnienia kobietom, i bo gdy mężczyznom daje prawo głosu począwszy od 21-go roku życia, od kobiet wymaga 30 lat. Jest to jednak olbrzymi krok naprzód, jeżeli zważy my, iż dotychczas były one zupełnie pozbawione głosu.

Z innych krajów, gdzie kobiety zdobyły prawo wyborcze, należy wliczyć Norwegję i Danję. Wkrótce też w jednym szeregu z temi państwami staną Stany Zjednoczone, gdzie Izba postów uchwaliła już odpowiednią zmianę ordynacji wyborczej. Zresztą w Stanach Zjednoczonych, które są federacją kilkudziesięciu republik (stanów), w kilkunastu stanach kobiety już głosują.

Przebudowa polityczna i społeczna państw Europy, jaka nastąpi po zakończeniu wojny, przyniesie kobietom równouprawnienie polityczne i w tych państwach, gdzie go dotąd nie ma.

W. Kielecki.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna donosi dnia 11 września 1918 r.:

Zachodni teren walk.

Przy odparciu angielskich ataków częściowych na południe od Ypres i na północ od kanału La Bassée wzięliśmy jeńców.

Na południe od drogi Peronne — Cambrai ponownie ataki angielskie doprowadziły znów do gwałtownych walk na południe od Gouzeourt i dokoła Epechy.

W niektórych punktach nieprzyjacieli dotarli do naszych linii żółtych, gdzie odparliśmy go w kontrataku.

300 jeńców pozostało w naszych rękach. Częściowe ataki Francuzów, dokonane zleniacka i po przygotowaniu artyleryjskiem po obu stronach drogi Ham — St. Quentin, zostały odparte.

Walki miejscowe na północ od Allette. Pomiędzy Allette a Aisnée ogień artyleryjski zmógł się po południu do wielkiej gwałtowności. Wieczorem nieprzyjacieli przypuszczał silne ataki, rozbiły się one jednak przed naszymi linjami.

Pierwszy general-kwatermistrz Ludendorff.

Komunikat austriacki.

WIEN. Urzędowo donoszą dnia 10-go września 1918 r.:

Na wielu odcinkach włoskiego frontu ożywiła się z obydwu stron działalność artyleryjska.

Self sztabu generalnego.

Działalność łodzi podwodnych.

Urzędowo. Nasze łodzie podwodne zatopiły na obszarze blokady morza Śródziemnego okrętów handlowych o ogólnej pojemności 17 tys. ton.

Między okrętami temi znajdowały się: angielski parowiec amunicyjny „Marie Suzanne” 8106 ton — zatopiony na morzu Egejskiem, francuski transportowiec „Pampa” (4471 ton), znajdujący się na drodze z Marsylii ku morzu Egejskiemu i francuski parowiec pocztowy „Balcan” (1709 ton) w drodze z Francji do Korsyki. Wras

z tym parowcem zatono, jak donoszą dzienniki, 50 żołnierzy.

Jedna z niemieckich łodzi podwodnych wtargnęła do zablokowanego portu Stavrós i trafiła torpedą w angielski krążownik klasy Juno, pojemności 5700 ton. Pomimo gwałtownego przeciwdziałania, łodzi podwodnej udało się opuścić port.

Szef admirałcji.

Pozyoje Zygryda.

Komunikat Biura Wolffa.

Dzienniki francuskie podkreślają zgodnie zwiększenie przeszkód niemieckich w pobliżu starych pozycji Zygryda. Rozległe terytoria zalane zostały wodą. Suży kanału północnego zostały zamknięte, rzeki Sensee i Scarpe zasypane, tak, że na północ od lasu Havrincourt stworzony został teren nie do przebycia.

Sprawozdawca „Petit Parisien” zaznacza, że zalanie wodą całych obszarów, wyklucza użycie tanków, Linja Wotana.

Berneński „Bund” pisze:

Sfery wojskowe niemieckie doszły do przekonania, że znalazły się wobec całkowicie odmiennych warunków, niż dawniej, i że narastającym siłom nieprzyjacielskim będzie można przeciwdziałać, przynajmniej z najmniejszym ryzykiem, przez poświęcenie terenów „wybrzuszonych” i przez skracanie frontu.

Stąd w ostatnich wiadomościach nie mówi się już o linii Zygryda i Hindenburga, lecz o nowej umocnionej linii Wotana (leżącej w pobliżu granicy belgijskiej).

Informacje, jakie nadchodzą z neutralnej granicy, również ten zwrot stwierdzają. I tak „Svenska Dagbladet” pisze:

„Wypadki ostatnich dni dowodzą, że niemiecki odwrót strategiczny nie skończył się jeszcze. Należy przypaść, iż potrwa jeszcze dłuższy czas, by wojska ententy ściagnąć na teren z dawną przez Niemców przygotowany, gdzie w dalszym ciągu będą mogli stawiać opór przy największym oszczędzaniu materiału ludzkiego. Jeśli istotnie Niemcy trzymają się tej taktyki wywieńczenia przeciwnika, to wiele względów przemawia za tem, iż na główne trudności natknę się dopiero koalicja w obszarze bardzo silnie umocnionej linii Wotana, a leżącej za nią Zygryda i Hindenburga.

Clemenceau na froncie.

Genewa, 11 9. Deputowany Abel Ferry odwiedził na froncie pod Vauxaillon posła do parlamentu Dumesnila, kapitana strzelców będącego w służbie czynnej. Gdy obaj wraz z innym oficerem zbliżyli się do linii czołowej, padł nagle granat. Oficer, towarzyszący obu deputowanym, zabity został na miejscu, Dumesnil zmarł wkrótce skutkiem odniezionych ran, Ferry zaś, ciężko ranny w pierś, musiał poddać się operacji. Clemenceau w tym czasie znajdował się właśnie nieopodal miejsca, gdzie padł granat.

Na Syberji.

Donoszą z Casy: Tutelży garnizon czerwonej gwardji zbuntował się i oświadczył, że nie wyruszy w pole przeciw Czechom-Słowakom. Bolszewicy wobec tego opuszczają miasto i udają się w kierunku Trietniska.

W Omsku sebrała się дума syberyjska i odbywać będzie posiedze-

nia aż do końca września. Delegaci dumscy należą do wszystkich stanów i wszystkich kierunków politycznych. Powołali oni uchwały, śnieżące, wszystkie zarządzenia bolszewickie.

Nowa wojna.

Rząd syberyjski w Omsku wypowiedział Niemcom wojnę. Rząd ten wysłał nakaz aresztowania wszystkich Niemców i skonfiskowania ich majątków.

Straż ochronna.

Od kilku dni w Moskwie znajdują się wszystkie budynki rządowe pod silną strażą wojsk chińskich. Gdy bataliony fińskie i towarzyskie, tak zawsze wiernie rządowi bolszewików musiły być wysłane na front.

Chwila bieżąca.

— Poseł rosyjski w Sztokholmie otrzymał telegram od ministra spraw zagranicznych rządu prowizorycznego Syberji, wywołujący go do nawiązania oficjalnych stosunków z tym rządem.

— Choć stan zdrowia Lenina nie budzi obaw bezpośrednich, to jednak raniący dyktator bolszewicki uważa za stosowne sporządzić krótki testament polityczny, w którym daje swym następcom wskazówki i rady, jak doprowadzić rewolucję proletariatu do zwycięstwa ostatecznego.

— Szef sztabu admiralicy, admirał Scheer, udał się wraz ze sztabem morskim na stały pobyt do wielkiej kwatery głównej.

— Z rozporządzenia amerykańskiego kontrolera żywności, dnia 1 b. m. zamknięto w Stanach Zjednoczonych wszystkie browary.

— Jak donoszą z Paryża, przy był tam wódz naczelny wojska włoskiego, generał Diaz ze swoim sztabem.

— Ogłoszono w Londynie tekst włosko-angielskiej konwencji wojskowej o wzajemnym obowiązku służby wojskowej obywateli włoskich i angielskich.

— Istnieje zamiar przywrócenia z dniem 1-go października racji chlebowej w Niemczech, znowu do dawnej normy, tak, że wynosić będzie ona 200 gramów.

— W ostatnich walkach na froncie zachodnim poległ książę Albert sasko-wejmarski rotmistrz w pułku II-gim kirasjerów imienia królowej.

— Amerykański minister wojny Baker bawi obecnie we Francji.

— Amerykański sekretarz marynarki odwiedził wobec dziennikarzy, że flota Stanów Zjednoczonych będzie już w krótkim czasie najpotężniejszą flotą świata.

— W Moskwie dokonano napadu na siedzibę francuskiej misji wojskowej.

Z WIDOWNI WYBARZEŃ.

Katastrofa kolejowa.

(Urzędowo) Dziś, o godz. 4 m. 45 rano przy przystanku Ploetke w pobliżu dworca w Pile na trzecim kilometrze linii Bydgoszcz — Pila specjalny pociąg dziecięcy linii Monachium — Gładbach, skutkiem przebiegania sygnału, wpadł na koniec pociągu towarowego.

Pierwszy wagon pociągu dziecięcego wierznił się w wagon bagażowy i z wyjątkiem czterech przedziałów został zdruzgotany. W pociągu towarowym jest 8 wagonów uszkodzonych.

Śmierć ponieśli konduktor ostatniego wagonu pociągu towarowego, jakiś mężczyzna i 33 dzieci, ranna 1

kobieta i 16 dzieci lekko. 3 dzieci ciężko. Przyczyna katastrofy niewiadoma.

Miljardowe przedsiębiorstwo polskie.

Do Kijowa zjeżdżają z różnych stron działacze przemysłowi i finansowi i zakładają różne trusty i syndykaty. Największe zainteresowanie budzą przedsiębiorstwa węglowe, a także cukrowe. Przybywa m. in. do Kijowa znany przemysłowiec polski Karol Jaroszyński i organizuje wielkie przedsiębiorstwo pod nazwą: „Kijów” z kapitałem zakładowym i miljarde karbowanów

W politycznych kołach wiedeńskich utrzymują się następujące zapatrywania na przyszłe rozwiązanie sprawy polskiej. Na wypadek gdyby polacy trwać chcieli za każdą cenę przy rozwiązaniu austro-polskim, ze strony Niemiec stawionoby warunki ustalenia przyszłej granicy polsko-pruskiej na linii Warta—Naręw. Kierujący polityce niemieckiej warunk ten stawiają jako absolutnie konieczny, od którego nie mogliby ustąpić.

Ale w razie, gdyby doszło do rozwiązania t. zw. niemieckiego kwestji polskiej, rząd niemiecki gotów jest do daleko idących ustępstw na rzecz polaków. Między innymi ustępstwami temi na pierwszym miejscu przystacza się uznanie terytorjalnej integralności Królestwa Polskiego, zneutralizowanie Wisły i Gdańska, bezpośrednia granicę z Rosją, możność ekspansyjnych dążeń polskich w kierunku na wschód (Białystok, Grodno), oraz zorganizowanie armii polskiej w liczbie 20 tys. ludzi.

Jednocześnie Niemcy zgodziliby się na zniesienie okupacji i oddanie polakom administracji cywilnej, oraz finansów krajowych.

Poza tem nie występowałyby przeciw znanej kandydaturze na tron polski a pozostałyby polakom możność swobodnego porozumienia się z Ukrainą.

Informacje powyższe powtarza obecnie „Neue Freie Presse”, która pisze, iż pochodzą ze źródeł zupełnie pewnych.

Protost rządu polskiego.

Rząd polski polecił swemu mężowi zaufania w Berlinie, aby niezależnie od protestu, wyrażonego przez męża zaufania Rady regencyjnej w Moskwie, p. Lednickiego, przesłał, za pośrednictwem ministerjum spraw zagranicznych w Berlinie, radzie komisarzy ludowych w Moskwie wyrazy protestu i głębokiego oburzenia Rady regencyjnej, rządu i społeczeństwa polskiego przeciwko kaźni, dokonanej z ręką władz bolszewickich na osobach zasłużonych działaczy, braci Marjana i Józefa Lutostawskich i innych polaków.

Protost ten niewątpliwie odpowie panującej w społeczeństwie naszym opinii o haniebnym postępku „demokracji” rosyjskiej.

WRAŻENIA I UWAGI.

Szybkim krokiem zbliża się jesień. W powietrzu unoszą się lotne pasemka nici babiego lata, a wieczory, noce i ranki stają się coraz chłodniejsze.

Jesień, dżdżysta, zimna, dokuczliwa jesień zbliża się.

A jednocześnie na twarzach ludzkich coraz bardziej malować się zaczyna dokuczliwa troska: co będzie, gdy po jesieni nastanie mroźna, śnieżysta zima? Czemu okryć ciało, żeby uchronić się od zimna, w co obuć nogi, żeby bosy nie stąpił po lodzie i śniegu?..

A troska ta staje się udziałem wielu tysięcy ludzi, i to nie tylko w miastach, ale i na wsi. Przez przeciąg czterech lat wojny posiadane zapasy odzieży i obuwiu zdarły się do tego stopnia, że w strzępach już opadają z ramion i nóg, a o kupnie nowych mogą marzyć tylko miljonery i pałkarze.

Wyśrubowane do niebywałej wysokości przez spekulantów ceny odzieży i obuwiu nie pozwalają przeciętnym pracownikom na kupno, a nago i bosy wsak chodzić nie wolno.

Wielu z rozpaczą spogląda na dziatwo swoją, która z braku odzieży i obuwiu skazana jest na siedzenie w domu, na przymusowe przerwanie nauki.

Należałoby temu ziu zaradzić jaknajprędzej, a zaradzić temu może tylko energiczna akcja odpowiedzialnych czynników, stojących na straży interesów społeczeństwa. Lecz o akcji takiej nie jeszcze dotychczas nie słychoć. A czas wielki na nią!..

KRONIKA

— **Ks. kan. Ciesielski, kanonikiem Gremjalnym Kolegiaty Kaliskiej.** W niedzielę, dnia 8 b. m., w kościele św. Józefa w Kaliszu odbyła się instalacja nowego kanonika gremjalnego, kolegiaty kaliskiej, zasłużonego seniora prefektów, ks. kan. Michała Ciesielskiego.

Ks. Michał Ciesielski, urodził się w r. 1870 we wsi dziedzicznej Pawła i Juljanny z Dzie-wulskich małż. Ciesielskich Kozłogóra, w pow. kutnowskim i po ukończeniu gimnazjum w Płocku, wstąpił do seminarjum we Włodawku, stąd, jako kapłan rozpoczął służbę Bożą w Kowalu, a następnie w Kaliszu, gdzie jako wikariusz i wice kustosz przebył lat kilka, odznaczając się pracą i gorliwością kapłanską. Wiele przyczynił się do oświetlenia nabożeństw do św. Józefa, oraz wprowadził rekolacje dla miejscowej inteligencji, która chętnie i licznie uczęszczała na jego niedzielne kazania. W tymże czasie wydał dziełko p. t. „Historja Cudownego obrazu św. Józefa”. Z Kalisza ks. kan. Ciesielski pojechał do Petersburga, do akademii duchownej, którą skończył cum eximia laude. Po powrocie z Rosji, ks. Ciesielski przez krótki czas administrował parafią Chelmce, poczem w r. 1903 mianowany został prefektem szkół rządowych, a następnie prywatnych, na jakim stanowisku pozostaje do dnia dzisiejszego. W r. 1905 ks. Ciesielski odebrał moskalskim kościołom gimnazjalny w Częstochowie, w którym dzisiaj odprawia się dla młodzieży 5 nabożeństw. W ostatnich czasach ks. Michał Ciesielski mianowany został senjorem-dziekanem prefektów, oraz cenzorem ksiąg duchownych.

— **Z Samopomocy gimn. H. Skutkiewicza.** Istniejąca Samopomoc uczniowska przy gimn. T. O. S. a obecnie królewsko-polskiem, w roku szkolnym 1917/18 miała dochodu 4,392,71 mk., wydatków zaś 3975,76 mk. Z istniejących 3 wydziałów Samopomocy kuchnie wydały w ciągu roku porcji 13292 t. j. funtów chleba 5552, herbaty użytkowaną 6 funtów, cukru 810 f. i mięsa 92 funty. Wydatki kuchni wyniosły 3360 mk. Biblioteka Samopomocy składa się 520 egzemplarzy. Sklep istniejący o własnej sile wydał bezpłatnie materiałów piśmennyh niezamierzonym kolegom na sumę 356,81 mk.; obrót roczny sklepu wyniósł 1113,93 mk. Ostatnio przy sklepie otworzony został wydział kupowania i odprowadzania książek używanych.

— **Ze szkół.** Jak się dowiadujemy, programuzum żeńskie p. Emilji Jurkowskiej, znane z zanego kierunku, zostaje w tym roku rozszerzone i ulepszone. P. Jurkowska przybrała sobie w tym celu do pomocy rutynowaną nauczycielkę, p. Ostrzycką, która, jako osoba młoda i energiczna, przytem posiadająca wszelkie kwalifikacje, z całym zapałem i gorliwością będzie kierowała szkołą.

Pregimnazjum, zostające od 1 października pod kierunkiem p. Ostrzyckiej, jako typ szkoły jedynego tego rodzaju w Częstochowie, daje zaokrąglony całokształt wykształcenia i zwłaszcza dla mniej zamożnych uczennic otwiera praktyczną drogę pracy zarobkowej.

— **Spis instytucji dobroczynnych i kulturalnych.** Rada Op. pow. otrzymała cyrkularz R. G. O. w sprawie ułożenia spisu z adresami wszystkich istniejących na terenie pow. częstochowskiego instytucji, zakładów dobroczynnych i kulturalno-społecznych bez różnicy wyznani i narodowości, a to w celu osiągnięcia informacji o wszystkich zakładach powyższego typu.

— **Wystawa przetworów owocowych i warzywnych.** Koło przetworców owoców i warzyw przy Tow. Ogrodniczym Warszawskim, dążąc do doniesienia zbada-nia uprzemysłowienia krajowego sadownictwa i warzywnictwa, tem samem do rozwoju tych ważnych gałęzi gospodarstwa rolnego, urządziła w październiku r. b. Wystawę Krajową przetworów owocowych i warzywnych w Warszawie, ul. Bagatelna nr. 3, która trwać będzie od 19 do 27 października.

— **„Znaczek” na Paraliżników.** Na zebraniu organizującym „Dnia Znaczek” na Paraliżników postanowiono urządzić oprócz kwesty ulicznej i zbiorce ofiar po sklepach i firmach handlowo-przemysłowych Podjęły się tej pracy na ul. Krakowska, Rynek, Wjazd i P. Marji do mostu pp. D-rows Łok-czewska i Gysinek, ul. P. Marji od mostu do Magistratu, ul. Kościuszki — pp. Krakowie-

ca i Zelisawska, ul. P. Marji od Magistratu Podlasko-górze — pp. Rayaka i Kulejówna, po fabrykach Siontra Tekla.

Przypuszczamy, iż ogół naszych kupców i przemysłowców nie uchyli swej ręki od okazania pomocy Schronisku, które już od długich lat przytuła nieszczęśliwym kaleki, chorzy, starcy i dzieci, a dzisiaj znajduje się w krytycznym stanie finansowym.

Zapisy kwesterek odbywają się w dalszym ciągu w Biurze „Dnia Znacząca”, w apiece p. J. Kozankiewicza. Oby potrzebę ratunku dla Zakładu św. Antoniego zachęciła ogół pań do tem chętniejszego zapisywania się w poczet kwesterek.

Zabawa w parku. W nadchodzącą niedzielę w parku 3-go Maja odbędzie się zabawa uczniowska na rzecz Samopomocy gimnazjum K. P. im. H. Sienkiewicza. Program zapowiada wiele niespodzianek.

Wyżalenie dzieci. Około 20 b. m. do schroniska w Krupce wyjedzie z naszego miasta 30 dzieci bezdomnych.

„Wodna baśka“. Według obwieszczenia „Gazety Powiatowej”, obecnie celem uzyskania wiatna trzcina t. zw. „wodnabaśka” ma być skoszona i odstawiona do oddziału gospodarczego przy ul. Pięknej nr. 3. Cenę za 100 kilo ustanowiono na 10 mk. z odwozka do wagonu.

Sprzedaz drzewa. W Inspekcji leśnej w Częstochowie od października do grudnia b. r. odbęda się sprzedaż drzewa dla następujących obwodów: dla Kucelina i Kerkwinowa w dn. 6 listopada i 17 grudnia; dla Herb. Polamańca i Lebków w dn. 19 listopada i 20 grudnia; dla Kulei i Zwierzycza w dn. 22 października i 6 grudnia.

W. N. O. m. Cz. Rada Op. m. Cz. od dnia 20 do 31 bm. wydała zapomóg dla 247 rodzin na ogólną sumę mk. 2430,09.

Z działalności R. O. m. Cz. Od 20 do 31 sierpnia b. r. kuchnie Rady Op. m. Cz. wydały ogółem 7901 obiadów, w tej liczbie 1886 bezpłatnych.

Zniesienie pocztowej marki 3-fenigowej w Niemczech. Jeden z najstarszych znaczków poczty niemieckiej przesłał istnieć z dniem 30 sierpnia, z powodu podniesienia taryfy pocztowej. Puszczono go w kurs w r. 1875 i od tego czasu służył, zmieniając tylko barwę i od czasu do czasu rysunek. Obecnie przesyłka druków będzie droższa, znaczek więc 3-fenigowy stanie się zbędny.

Zjazd współdziałaczy. Zebranie pełnomocników Stowarzyszeń należących do Warszawskiego Związku Słów Spójnych poczęło dyrekcji i radzie nadzorczej Związku zając się zwolaniem w roku bieżącym o-gólno-krajowego Zjazdu wszystkich Stowarzyszeń spożywców dla narad nad następującymi sprawami: 1) projekt prawa o kooperatywach, 2) organizacja dużych stowarzyszeń, 3) tworzenie wydziałów społeczno-wychowawczych i kursów specjalnych dla rachmistrzów i sklepowych, 4) sprawy aprowizacji. Zjazd ten zaprojektowano zwołać na 1-4 listopada r. b. w Warszawie.

Okradzenie dyrektora. Z mieszkania dyrektora huty „Paulina” p. Geislera niewykryci sprawcy skradli różnych rzeczy jako to: ubran, butów, bielizny na sumę 20 tysięcy mk. Energicznie śledztwo w toku.

Znaczone krańcówki. Augustowi Gruska, ze wsi Rybnej, skradziono 2 guziatek klacze z wożem i chumatem. Poszkodowany za odzyskanie koni wyznaczył 1000 mk. nagrody.

Z kraju.

Nowa polska organizacja aprowizacyjna w Królestwie. Pod kierunkiem kł. Lubomirskiego powstała w Lublinie z kapitałem 10 milionów koron nowa organizacja aprowizacyjna, mająca podjąć przede-wszystkiem wywóz produktów rolnych z Królestwa do Austrii. Organizacja ma również w najbliższym czasie zając się przewozem artykułów przemysłowych z Austrii.

100-letnia rocznica zgonu Kilińskiego. Celem upamiętnienia 100-letniej rocznicy zgonu wielkiego bohatera, rzemieślnika Jana Kilińskiego, zawiązał się w Warszawie specjalny komitet. Jak słychać, Warszawa zamierza powołać do życia szkołę dla terminatorów i kursy zawodowe imienia Kilińskiego.

Za przykładem Warszawy poszły inne miasta, a w pierwszym rzędzie Łódź i Sosnowiec.

Piękna odezwa. „Polski Związek matorolnych” na Podlasiu wydał odezwę, w której między innymi czytamy: „Wioszczenie polscy! Trzeba nam przetrwać! Trzeba nam leźć, jak psom, na zagonach ojczytynch, by wiary świętej i ducha polskiego nie zatracić! Mimo gnębienia, mimo kłamliwego kuszenia, mimo brania na lep obłudnych obietnic — trzeba nam się trzymać razem i nie dać się obalamucić. Polakami jesteśmy i polakami zostaniemy — tak nam dopomóż Bóg!”

Nowa fabryka papieru w Gosanowem. Właściciel nieczynnej od pocztku wojny tak zwanej szklarni przy ulicy Nie-

Teatr „PARYSKI” Tyko 5 występów K. Junoszy Sępowskiego

Znakomitego artysty teatru „Rozmaitości” w Warszawie w otoczeniu własnego dobórowego zespołu.

W wtorek dnia 1 Października 1918 r.

W środę dnia 2 Października 1918 r.

„WALO”

„EKRAK”

Komedja w 3-ch aktach H. Ruskaja

Komedja w 4-ch aktach A. Sutry

W czwartek 3 Października r. b.

W piątek 4 Października

„Wet za wet”

„Anioł opiekuńczy”

Komedja w 3-ch aktach Niccodemiego

Komedja w 3-ch aktach A. Piccarda

W sobotę 5 Października

„NIEWIERNĄ” Komedja w 3-ch aktach Bracco

Bilety wcześniej do nabycia w cukierni W-go. Jackowskiego. Poczta. o g. 8 m. 15 punkt.

mieckiej, uzyskał pozwolenie na wyrób papieru. Fabryka niebawem zostanie uruchomiona.

Skoloty zandarmkie. W Radomiu i Dęblinie zaprowadzono kursa instruktorskie dla zgłaszających się ochotników do służby czynnej przy c. i k. zandarmierji. Już wywiczylcy się do tej pory na tych kursach około 600 młodych ludzi. Na odbywający się obecnie kurs w Dęblinie przyjęto stu kilkudziesięciu nowych kandydatów. Tak więc wkrótce okupacja austriacka będzie miała tysiąc miejscowych zandarmów, tj. tysiąc ludzi odpowiednio wyszkolonych i wywiczonych do walki z coraz liczniejszymi szajkami bandyckimi.

W piwnicy prezosa ministrów.

Zupełnie autentyczną anegdotką z czasów ostatniej bytności w swych dobrach ziemskich opowiadał w kole przyjaciół węgierski prezes ministrów, Wekerle:

Wprost trudno sobie wyobrazić, jak łatwo, a zupełnie bezwiednie można naruszyć którykolwiek z przepisów wojennych. Oto mały przykład:

— Niedawno bawiłem na wsi, w swych dobrach. Było to jeszcze przed żniwami. Zwiedzałem wszystko dokładnie i szczegółowo omawiałem z moim rzadcą widoki przyszłych zbiorów. Po drodze przybyliśmy do piwnicy winnych.

— Kiedy już tutaj zaszedłem — odeszłem się do rzadcy — to przy tej sposobności obejrzą także i piwnice!

Rzadca zawołał chłopca i postął go po klucze. Po chwili chłopak wrócił, lecz bez kluczy, mówiąc, że nie można ich znaleźć. Wydawało mi się to podejrzane, wszedłem więc na chłopca i kazałem mu bezwarunkowo klucze odszukać i przynieść. Naturalnie, klucze się znalazły, lecz mimo wszystko, rzadca bardzo niechętnie otwierał drzwi piwnicy.

Gdy wszedłem i rzuciłem okiem wekolo, odrzuciłem juczkałem pod ścianami mnóstwo worków, napełnionych pszenicą, żytem, kukurydzą i mąką, a na każdym z nich znajdowała się kartka, z innem nawiskiem właściciela. Ten należał do Farkasa, tamten stanowił własność Kovaosa i t. d.

— Co to ma znaczyć? — spytałem zakłopotanego wielce rzadcy. — Czyje to worki i skąd się tutaj wzięły?

— Skoro ekscelencya już rzecz odkrył — tłómaczył rzadca — to już wszystko powiem, tak, jak było. Worki te należą do różnych chłopów z naszej wsi, a ukryłem je tutaj na ich prośby przed rekwizycją. Optać się spieszko, bo przez cały czas, mimo licznych rekwizycji we wsi, tutaj do piwnicy ekscelencyi nikąd nigdy nie zaglądał

Rozmaitości.

Trąd w Petersburgu. Piama rosyjskie notują, że w Petersburgu zdarzyło się kilka wypadków zachorowania na trąd. Straszna ta choroba pojawiła się po raz pierwszy już w czerwcu, w rejonie Aleksandro-Newskie, gdzie zachorował na nią mężczyzna niewiadomego pochodzenia, typu znanego rosyjskiego „brodajki”. Chórego natychmiast odosobniono, mimo to, obecnie lekarze stwierdzili trąd u kilku innych chorych, leczonych na tyfus głodowy i choroby skórne. Według zdania nowego swiata lekarskiego, zaraza ta, przekleństwo swiata starożytnego i srednich wieków, zawleczona została z powiatu Jamburskiego, gdzie znajduje się specjalny szpital trędowatych. Korzystając z ogólnej „swobody”, kilku trędowatych samowolnie opuściło swój przytułek i rozbiegło się po wsiach i miastach, roznosząc za sobą straszna chorobę.

Spirytus i cukier z drzewa. „Matka” już w pierwszym roku wojny pisała, że Niemcy, korzystając z doświadczeń Willstaettera, z cukrową cellulozą.

Rzeczywiście z badań przeprowadzonych przez Willstaettera w Kaiser-Wilhelm-Institut dla chemji wynikało, że drzewo jest cennym pod działaniem kwasów skoncentrowanych. O wynikach tych badań były poinformowane tylko kole naukowe.

Sprawa nabrała szerokiego rozgłosu wraz z nowym prawem monopolu spirytusowego w Niemczech

Poczęto przemysliwać nad nowymi środkami otrzymywania spirytusu technicznego i przypominano sobie metody otrzymywania polisacharydów z drzewa (cellulozy) pod działaniem kwasów na gorąco. Polisacharyd można przemienić potem w spirytus.

Drzewo używa się w formie opitek, herbólwin, maki drzewnej. Tego rodzaju odpadków drzewnych jest w Niemczech do miljonu ton.

Ze 100 kilogramów maki drzewnej można otrzymać 45 litra spirytusu.

W Niemczech powstała badań na wielką skalę.

Gdyby więc tą drogą udało się otrzymać fabrycznie spirytus techniczny, to rzecz naturalna pozostałoby więcej kartofli do jedzenia, czy wazakie cukier preparowany metoda Willstaettera osłodziliby nam nie już życie, lecz bodaj ersatz-herbatę — to jeszcze wątpliwe.

Aforyzmy polityczne.

Nie wszystko, co męczy i czas zabiera jest praca.

Postanienie chodząc pracuje. Turysta chodzi i męczy się więcej, ale jest to praca wdety tylko, jeśli z wycieczek przynosi zbiory lub obserwacje naukowe albo szkice artystyczne.

Politycy warszawscy w ciągu 4 lat poświęcili sprawie polskiej dużo czasu i mozolę, ale praca ich przypomina mi niezmordowane i wytrwale wysiłki pewnego patrioty, który w ciągu tego czasu położył przeszło 100 tysięcy pasjansów na pytanie: jak Chciał P. Dmowski? Czy w związku z monarchją nadunajską, jak proponował p. Jaworski? Czy oparta o Niemcy? jak radził p. Studnicki. Pasjans czasem wychodził a czasem nie, więc dotąd nie docieki, jak zostanie rozwiązana sprawa polska.

Ille pułków Legionów Polskich byłoby można utworzyć, gdyby się do nich zgłaszało tylu ochotników, ile napływa podań o posady do polskich biur ministerjalnych?..

Zapisujcie się na członków Polskiej Macierzy Szkolnej.

Teatr „PARYSKI” Ulica Panny Marji Nr. 19. Program od Wtorku 10 Września do Soboty 14 Września r. b. włącz.

ŻYD WIECZNY TUŁACZ
(czyli Emigracja i Życie Żydów w Ameryce)
Wzruszający dramat życiowy w 6-ciu aktach wykonany przez najwybitniejsze sily teatru WIELKIEGO w New-Jorku w Ameryce.

Anons! Od Soboty 19 Września demonstrowany będzie obraz p. t. „**Bachantka śmierci**” Dramat w 5-ciu częściach. W roli głównej **Eileen Rychter**.

Muryka: Sekstet Artystyczny pod Dyrekcją p. **Czesława Zaka**.
Słuchacza Konserwatorium Warszawskiego.
Z powodu nadzwyczaj kosztownej dzierżawy obrazów ceny miejsc podwyższone Krzesło w łoty 2 m. 50 Krzesło part. 1 m. 50 f. Galer. 1 m.
Szczegóły w programach.
Dla dzieci wejście DOZWOLONE.
Bufet cukierniczy przy teatrze.

Teatr „ODEON” ul. Panny Marji № 27. Program od piątku 13-go do wtorku 17-go Września r. b.

Sensacja! TYLKO 4 DNI! Sensacja!

Największy talent mimiczny POLA NEGRI

występuje dziś w 1-ym wielkim obrazie na rok 1919.

OCZY NIUMIJI MA

Wspaniały dramat w 5-ciu aktach, osnuty na tle tajemnic Egiptu, ze słynną polską artystką mimiczną

Polą Negri
w roli egipcjanki „MA”

N A D PROGRAM: **Dorożka № 23.** (Wyborna komedia)

ANONS: Wkrótce najgłośniejsza sensacja sezonu „**Carska faworyta**” Pierwszy obraz nowej serii na rok 1919. w wykonaniu artystów WARSZAWSKICH.

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem członka Filharmonji Łódzkiej p. Rafała Kantora. Bufet cukierniczy przy teatrze Dla młodzieży wejście wzbronione. Szczegóły w afiszach i programach.

FELCZER
A. Macherski
przyjmuje chorych
od godz. 9 rano do 6 wiecz.
ul. Kościuszki № 34.

Kursa Ochroniarskie
OPRZ SZKOŁA PROEBLOWSKA
St. LIGEZOWNY
w Częstochowie, Kościuszki 9.
Zapisy codziennie prócz niedziel i świąt od g. 9—6 pp. Rozpoczęcie zajęć 4 września

DOKTOR
Stefan Purski
przyjmuje codziennie od 9—11 i od 4—6 pp. Panie od 12—2
choroby skórne i weneryczne
Częstochowa ul. Piętna 5.
I-sze piętro. 754—

Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład
kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianina, maszyny do szycia i t. p. po cenach umiarkowanych, oraz poleca całkowite umeblowanie, sypialni, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji Nr. 50.
Świeże mięso końskie i wędliny
Krakowska 52 2003—

Bardzo ważnel
Szانونym odbiorcom podajemy do wiadomości, że wszystkie nasze wyroby nie wyłączając znanych z dobroci **IRYSOW** nabywać można hurtowo po cenach ściśle fabrycznych
w **SKLEPIE CUKIERNICZYM**
Br. KOWALIK
ulica Panny Marji Nr. 41
Udziałowa fabryka cukrów
Dębski, Ostrowski i S-ka

Stanisław Rumszewicz
adwokat przysięgły
w Częstochowie ul. Piętna 7.
(I. piętro front obok Sądu Pok. II Okr.
Przyjmuje od 2-jej do 5 południu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Prosimy o uregulowanie zaległej prenumeraty
Mięso świeże, karkasie Mała 2 8-4 953—
Poszukuje 8-4 pokoi z kuchnią jeżeli możliwe z ogrodem ul. Kościuszki 53 1098—
Potrzebny ozaladnik do nryna szars. Zgłaszać się w niedzielę dnia 15 b. m. na ul. Piętna 23 m. 4 od godz. 4 do 5 po poł. 2001—
Pokoju umeblowanego osobne wejście, elektrycz, możli- ul. Piętna 23 m. 4 od godz. 4 do 5 po poł. A. C. do Gońca. 1086—

Różne meble do sprzedania ul. Augustyna 5 1096—
Meble kredensy, stoły, krzesła, szafy, biurka, garnitur mebli, lustra, łózka po cenach przystępnych pocena skład Mebli ul. P. Marji Nr. 12. 1062—
Rządca konaty z wieloletnią praktyką na własnej ziemi poszukuje posiadcy wiad. w Adm. Gońca 1071—
Powóz w dobrym stanie sprzedam Kawia 23 1074—

Zgubiono portfel na Wajach lub w ul. P. Marji zawierający mk. 845 i 4 kwity lomb. Tow. Poś. Oszcz. Nr. 39049, 40861, 40862 i 36739. Ucieśwy znalazca raczy swrócić do Adm. Gońca 1084—

Do sprzedania różne rzeczy jak: meble, ubrania, bielizna i wiele innych. Wiad. w Gońcu 2006—
Freblanka z Warszawy poszukuje sąjacja do dzieci. Oferty w Adm. Gońca 2012—

Sprzedam dom z oficynami Krakowska 58 2014—
Poszukuje pokoju umeblow. z elektrycz. oświetleniem saras. Wiad. w Gońcu 2011—

Kto ma do sprzedania, lub pragnie nabyć: dom, wiat, gospodarstwo, ogrod, psa, kozę itp. kto zgubi, znajdzie, zapomni, potrzebuje, kto szuka pracy, lekcji korepetycji, kto potrzebuje pracownika, rzemieślnika, pracowniczki, kasjerki, ekspedjentki, służącej, woznego, stróża i t. p. niech poda ogłoszenie w Adm. Gońca, a myś będzie najtańszej i najskuteczniej załatwiony.
Administracja „Gońca Częstochowskiego” otwarta od g. 8 rano do 7 wiecz. w niedzielę od 8 rano 10 i od 2—3 p.p.

Sprzedam powóz w dobrym stanie, wolant jednokonnny, u-prząż wjazdową i uprząż roboczą Krakowska 58 w godzinach 5-7 w. 2013—
Wolant w dobrym stanie sprzedam tania, Wiad. w Adm. Gońca 2009—

Kawaler poszukuje pokoju umebl. z elektr. oświetleniem, ewentualnie z osobnym wejściem od zaraz albo od 1 Paździ. Zgłoszenia s podaniem ceny do Adm. Gońca dla P. X. R.
2 pokoje z kuchnią i 3 pokoje z kuchnią do wynajęcia od 1 Października 2014—
Wapno lasowane kilkoletnie do sprzedania ul. Kościuszki 4